

Mart ayında koronavirüs (kovid-19) küresel boyuta ulaşarak piyasalarda şok etkisi yarattı.

Çin'de ortaya çıkan ve hızla dünyaya yayılan koronavirüsün ticaret savaşlarını da Brexit'i de geride bırakarak küresel piyasaların gündemine oturduğunu bir önceki raporumuzda belirtmiştik. Mart ayında ABD'de ve Avrupa ülkelerinde de hızla yayılan salgın, sokağa çıkma yasakları, ulaşım yasakları, üretimin durması gibi nedenlerle küresel ekonomide resesyona neden olacağı endişelerine yol açtı. Uluslararası kuruluşlar dünya ekonomisinin 2020 yılı büyüme tahminlerinde güncellemeye gitti. Dünya ekonomisinin 1929 Büyük Buhran'dan bu yana en kötü krizle karşı karşıya kalacağı endişeleriyle gelişmiş ve gelişmekte olan ülke merkez bankaları faiz indirdi ve genişleme programları açıkladı. Fed, sınırsız tahvil alımını içeren genişleme programıyla en agresif tedbiri alan merkez bankası oldu.

Koronavirüs endişeleri tüm dünyayı etkisi altına almışken Suudi Arabistan ve Rusya arasında OPEC+ toplantısı sonrasında ortaya çıkan petrol savaşı kısa bir süreliğine gündemin değişmesine neden oldu. OPEC+ koalisyonundaki anlaşmazlığın ardından Suudi Arabistan ile Rusya arasında başlayan fiyat indirimi savaşı sonrası petrol fiyatlarında Körfez Savaşı'ndan bu yana en sert düşüş olan %30 civarı gerileme görüldü.

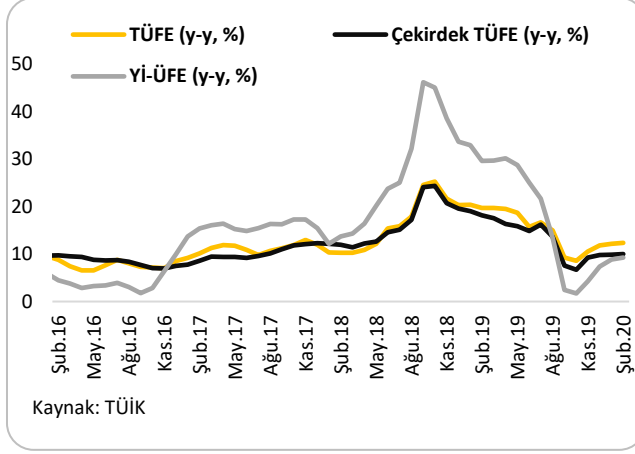
Çin, salgını kontrol altına almayı başardı. Artık Çin'de yurtdışından ülkeye giren vakalar dışında yeni vaka çıkmıyor. Hatta ülkede fabrikalar açılmaya başladı, ülke yeniden üretime geçti. Ancak salgının dünyadaki yayılma hızı artıyor. ABD ve İtalya vaka sayısında Çin'i geride bıraktı. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) artık Avrupa'nın salgının yeni merkezi haline geldiğini açıkladı. Aşıyla ilgili testler yapılmaya başlanmış olsa da henüz aşı bulunabilmiş değil. Ayrıca virüsün sıcak havada ölmediği de DSÖ tarafından açıklandı. Bu nedenle Kovid-19 salgınıyla ilgili gelişmeler bir süre daha dünya için endişe kaynağı olmaya devam edecek.

Kovid-19 Salgınına İlişkin Dünyadaki Gelişmeler

Ara.19	Çin'de koronavirüs ortaya çıktı.
11.Oca	Wuhan'da ilk ölüm gerçekleşti.
13.Oca	Çin dışında ilk vaka görüldü.
23.Oca	Wuhan kenti karantinaya alındı.
24.Oca	Avrupa'da ilk vaka Fransa'da görüldü.
30.Oca	DSÖ acil durum ilan etti.
3.Şub	Çin dışında virüs nedeniyle ilk ölüm gerçekleşti.
11.Şub	DSÖ yeni tip koronavirüse "Kovid-19" adını verdi.
19.Şub	Çin'de tedavi olup iyileşenlerin sayısı yeni vaka sayısını geçti.
9.Mar	İtalya'nın tamamı karantinaya alındı.
10.Mar	Türkiye'de ilk Covid-19 vakası görüldü.
11.Mar	DSÖ Kovid-19'u "salgın" ilan etti.
14.Mar	DSÖ, Avrupa'nın salgının yeni merkezi haline geldiğini açıkladı.
18.Mar	Türkiye'de ilk ölüm gerçekleşti.
19.Mar	Çin'de salgının başlamasından bu yana ilk defa yeni vaka tespit edilmedi.
20.Mar	En çok yeni vakanın görüldüğü ülke ABD oldu.
24.Mar	Olimpiyat oyunları bir yıl sonraya ertelendi.
26.Mar	ABD en çok vaka sayısının görüldüğü ülke oldu.
27.Mar	İtalya'daki vaka sayısı Çin'i geçti.
31.Mar	Kovid-19 görülen ülke sayısı 203'e, toplam vaka sayısı 754,948'e, hayatını kaybedenlerin sayısı 36,571'e çıktı.
31.Mar	Türkiye'de toplam vaka sayısı 13,531'e, hayatını kaybedenlerin sayısı 214'e yükseldi.

Mart ayında Türkiye’de açıklanan veriler

Enflasyon, Şubat ayında da yükselişini sürdürdü.

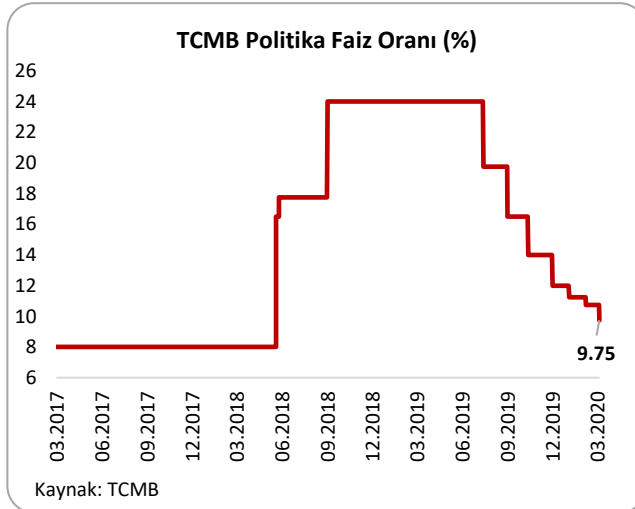
Şubat ayı enflasyon verileri 3 Mart'ta açıklandı.

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) Şubat'ta beklentilerin altında aylık bazda %0.35 (Piyasa beklentisi: %0.67) arttı. Yıllık bazda ise TÜFE, Ocak'taki %12.15'ten Şubat'ta %12.37'ye yükseldi. Böylece yıllık bazda enflasyon son altı ayın en yüksek seviyesine çıktı. Şubat'ta gıda ve alkolsüz içecekler grubundaki artış enflasyondaki artışta belirleyici olurken, giyim ve ayakkabı grubundaki düşüş ise enflasyondaki artışı sınırladı.

Gıda ve enerji gibi kontrol edilemeyen kalemleri içermeyen ve enflasyondaki ana eğilimi gösteren çekirdek enflasyon (C endeksi) Şubat'ta bir önceki aya göre %0.18 düştü ve yıllık bazda Ocak'taki %9.88'den %9.97'ye yükseldi.

Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yi-ÜFE) Şubat'ta %0.48 arttı ve yıllık bazda Ocak'taki %8.84'ten %9.26'ya yükseldi. Şubat'ta ana sanayi gruplarına göre en yüksek artış %1.29 ile ara malında yaşanırken petrol fiyatlarında yaşanan düşüşün katkısıyla enerjide ise %4.17 düşüş yaşandı. Sektörlere göre ise Şubat'ta en yüksek artış %3.36 ile metal cevherlerinde ve %3.16 ile temel eczacılık ürünlerinde yaşandı.

TCMB, politika faizini 100 baz puan indirdi.

TCMB Mart ayı Para Politikası Kurulu toplantısı, 19 Mart olan planlı tarihten önce **17 Mart'ta** yapıldı.

TCMB Mart ayı toplantısında politika faiz oranını 100 baz puan indirerek %10.75'ten %9.75'e çekti.

TCMB tarafından yapılan açıklamada, koronavirüs salgınına ilişkin gelişmelerin küresel büyüme görünümünü zayıflatmakta olduğu belirtilirken, küresel çapta merkez bankalarının genişleyici politika adımları attığı vurgulandı.

Küresel gelişmeler paralelinde Türk lirasında gözlenen değer kaybına karşın, başta ham petrol ve metal fiyatları olmak üzere uluslararası emtia fiyatlarındaki keskin düşüşün enflasyon görünümünü olumlu etkilediği ve küresel ticaret hacmindeki zayıflama ve seyahat kısıtlamaları gibi önlemlere bağlı olarak toplam talep koşullarının enflasyonu sınırlayıcı etkisinin bir miktar arttığı vurgulandı. Böylece yıl sonu enflasyon tahmini (%8.20) üzerindeki aşağı yönlü risklerin arttığı belirtildi.

TCMB, koronavirüsün olası ekonomik ve finansal etkilerine karşı tedbir açıkladı.

TCMB, 17 Mart'ta koronavirüs salgınının küresel çapta yarattığı belirsizliğin Türkiye ekonomisi üzerindeki olası olumsuz etkilerinin sınırlandırılması amacıyla, (i) bankaların Türk lirası ve yabancı para likidite yönetiminde esneklik sağlanarak öngörülebilirliğin artırılmasına, (ii) reel sektöre kredi akışının kesintisiz devamını teminen bankalara hedefli ilave likidite imkânları tanınmasına, (iii) reeskont kredi düzenlemeleriyle ihracatçı firmaların nakit akışının desteklenmesine yönelik bir takım tedbirler açıkladı. TCMB 31 Mart'ta ise (i) Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) piyasası likiditesinin desteklenmesi yoluyla parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesine (ii) bankaların Türk lirası ve yabancı para likidite yönetimlerinde esnekliğin artırılmasına (iii) reel sektöre kredi akışının kesintisiz devamını sağlanmasına ve salgın nedeniyle etkilenen mal ve hizmet ihracatçısı firmaların KOBİ odaklı yaklaşımla geniş kapsamda desteklenmesine yönelik ilave tedbirler aldı.

Ödemeler dengesi verilerinde revizyon yapıldı.

	Oca.20	Ocak 2019 12 Aylık Kümülatif	Ocak 2020 12 Aylık Kümülatif	% Değişim	YEP 2020
I-Cari İşlemler Dengesi	-1,804	-14,067	6,494	-146.2	-9,600
A-Dış Ticaret Dengesi	-3,245	-34,209	-18,611	-45.6	-41,500
B-Hizmetler Dengesi	1,586	31,464	36,282	15.3	--
B1-Turizm	1,100	20,706	25,831	24.8	--
B2-Taşımacılık	874	15,971	16,512	3.4	--
C-Birincil Gelir Dengesi	-340	-12,066	-12,246	1.5	--
D-İkincil Gelir Dengesi	195	744	1,069	43.7	--
II-Sermaye Hesabı	-8	57	-2	-103.5	--
III-Finans Hesabı	-1,238	-5,142	2,883	-156.1	--
A-Doğrudan Yatırımlar	-765	-9,780	-5,514	-43.6	--
B-Portföy Yatırımları	1,222	1,995	8,597	330.9	--
C-Diğer Yatırımlar	1,239	14,133	-322	-102.3	--
D-Rezerv Varlıklar	-2,934	-11,490	122	-101.1	--
IV-Net Hata Noksan	574	8,868	-3,609	-140.7	--

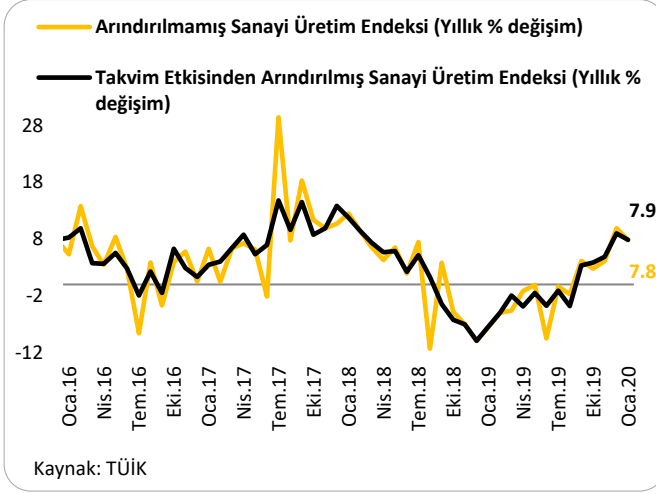
2019 yılı **Ocak** ayı ödemeler dengesi verileri **11 Mart'ta** açıklandı.

Cari işlemler dengesi **Ocak'ta** 1.8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. Ödemeler bilançosuna bu ay itibarıyla gelen revizeler özellikle hizmetler dengesi hesabında taşımacılık gelirlerinde belirgin bir değişime sebep oldu ve genel olarak cari işlemler dengesi de bu değişimden etkilendi ([Bkz. VakıfBank Haftalık Rapor – 17 Mart 2020](#)). Diğer aylardan farklı

olarak TCMB bu ay ilk defa Uluslararası Hizmet İstatistikleri (UHTİ)'ni içeren ödemeler dengesi istatistiklerini açıkladı ve söz konusu revizelerle birlikte cari işlemler dengesi 2.6 milyar dolar olan piyasa beklentisinin altında gerçekleşti. Buna göre 12 aylık toplamda dış ticaret açığında belirgin bir iyileşme görülürken, yapılan taşımacılık hizmet gelirleri revizyonlarının katkısıyla hizmet gelirlerindeki artış cari işlemler dengesine olumlu yansıdı. Cari işlemler açığının Ocak ayındaki finansmanı ise ağırlıklı olarak rezervlerden karşılandı.

Ocak ayı verilerine göre dış ticaret açığında belirgin bir yükseliş yaşanarak 3.2 milyar dolar gerçekleşti. Net hizmet gelirlerinde geçen yıla göre belirgin bir değişim olmamakla birlikte 1.6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmesi, cari işlemler açığında geçen yılın aynı dönemine göre belirgin bir artış yaşanmasına neden oldu. Yıllık olarak değerlendirildiğinde ise bu görünümün aksine dış ticaret dengesinde belirgin bir iyileşme, net hizmet gelirlerinde de bir artış söz konusu oldu. 1.7 milyar dolar olan 2019 yılsonu yıllık cari fazla, TCMB tarafından yenilenen istatistiksel çalışma ve revizelerle birlikte 8 milyar dolara yükselirken, Ocak ayı itibarıyla ise 6.5 milyar dolara geriledi.

Sanayi Üretim Endeksi Ocak ayında takvim etkisinden arındırılmış verilerle yıllık bazda %7.9 artarken, aylık bazda ise %0.2 azaldı.

2019 yılı **Ocak** ayı sanayi üretimi verileri 13 Mart'ta açıklandı.

Sanayi üretim endeksi **Ocak** ayında arındırılmamış verilerle yıllık bazda %7.8 artarken, arındırılmış verilerle yıllık bazda %7.9 arttı, mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilerle ise aylık bazda %0.2 azaldı.

Sanayi üretiminin 2020 yılına iyi bir başlangıç yapmasında öncül göstergelerin sergilediği olumlu görünümün yanı sıra baz etkisinin katkısı belirleyici oldu.

Sanayi üretim endeksinde **Ocak** ayında yaşanan

artışta ihracattan ziyade iç tüketim ve yatırım etkili oldu.

Önümüzdeki döneme ilişkin olarak, ara malı imalatındaki güçlü artış ve imalat PMI'nın Şubat ayında 52.4'e yükselmesi, sanayi üretiminin Şubat ayında da güçlü kalmaya devam edeceğine işaret ediyor.

Mart ayı Beklenti Anketi'nde enflasyon, büyüme ve cari açık beklentisi düştü.

TCMB **Mart** ayı beklenti anketi 13 Mart'ta yayımlandı.

TCMB **Mart** ayı Beklenti Anketi'nde yıl sonu dolar beklentisi 6.45'ten 6.51'e yükseldi. Merkez Bankası'nın verilerine göre, cari yıl sonu tüketici enflasyonu (TÜFE) beklentisi %10.06'dan %9.98'e düşerken, 12 ay sonrası TÜFE beklentisi bir önceki anket dönemindeki %9.61'den, bu anket döneminde %9.51'e, 24 ay sonrası TÜFE beklentisi de %8.52'den, %8.51'e düştü. 2020 yılı büyüme beklentisi %3.5'ten %3.3'e, cari açık beklentisi ise 13.8 milyar dolardan 12 milyar dolara geriledi.

2020 yılı Şubat ayında bütçe dengesi 7.4 milyar TL açık verdi.

2020 yılı **Şubat** ayı merkezî yönetim bütçe dengesi verileri 16 Mart'ta açıklandı.

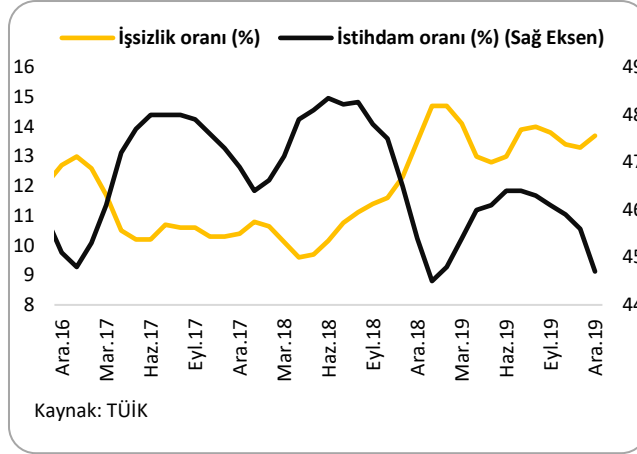
Merkezi Yönetim Bütçesi (milyar TL)								
	Şubat			Ocak-Şubat			2020 Bütçe Hedefi	Gerçekleşen / Hedef (%)
	2019	2020	% Değişim	2019	2020	% Değişim		
Giderler	83.7	93.5	11.7	175.6	194.1	10.6	1.095,5	17.7
Faiz Hariç Giderler	69.0	79.3	14.9	153.6	167.3	8.9	956.5	17.5
Faiz Giderleri	14.7	14.1	-3.7	22.0	26.9	22.4	138.9	19.4
Gelirler	67.0	86.1	28.6	163.9	208.3	27.1	956.6	21.8
Vergi Gelirleri	57.5	71.7	24.7	113.1	139.1	22.9	784.6	17.7
Diğer Gelirler	9.5	14.4	51.5	50.8	69.2	36.2	172.0	40.2
Bütçe Dengesi	-16.8	-7.4	56.1	-11.7	14.1	221.0	-138.9	-10.2
Faiz Dışı Denge	-2.0	6.8	428.4	10.3	41.0	298.6	67.0	--

Kaynak: Hazine ve Maliye Bakanlığı *Rakamlar yukarı yuvarlanmıştır.

2019 yılı Şubat ayında 16.8 milyar TL açık veren bütçe, **2020 yılı Şubat** ayında %56.1 azalışla **7.4 milyar TL açık** verdi. 2019 yılı Şubat ayında 2 milyar TL faiz dışı açık verilmiş iken 2020 yılı Şubat ayında 6.8 milyar TL faiz dışı fazla verildi. Şubat ayında bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre %28.6 oranında artarak 86.1 milyar TL, bütçe giderleri ise %11.7 oranında artarak 93.5 milyar TL oldu.

2019 yılı Ocak-Şubat döneminde 11.7 milyar TL açık veren bütçe, **2020 yılı Ocak-Şubat** döneminde %221 artışla **14.1 milyar TL fazla** verdi. 2019 yılı Ocak-Şubat döneminde 10.3 milyar TL faiz dışı fazla verilmiş iken, 2020 yılı Ocak-Şubat döneminde %298.6 artışla 61.7 milyar TL faiz dışı fazla verildi. 2020 yılı Ocak-Şubat döneminde bütçe gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre %27.1 oranında artarak 208.3 milyar TL, bütçe giderleri ise %10.6 oranında artarak 194.2 milyar TL oldu.

Aralık ayı ve 2019 yılı işsizlik verileri açıklandı.

Aralık ayı işsizlik verisi 10 Mart'ta, **2019 yılı** işsizlik verisi ise 20 Mart'ta açıklandı.

İşsizlik oranı 2019 yılı Aralık ayında %13.7 olurken, mevsim etkisinden arındırılmış verilerle %13.1 olarak gerçekleşti. İstihdam oranı %44.7 olurken, işgücüne katılma oranı ise %51.8 olarak açıklandı.

2019 yılında ise işsizlik oranı bir önceki yıla göre 2.7 puanlık artış ile %13.7'ye yükseldi.

Koronavirüs ile mücadele kapsamında 'Ekonomik İstikrar Kalkanı' adı altında 100 milyar TL'lik teşvik paketi açıklandı.

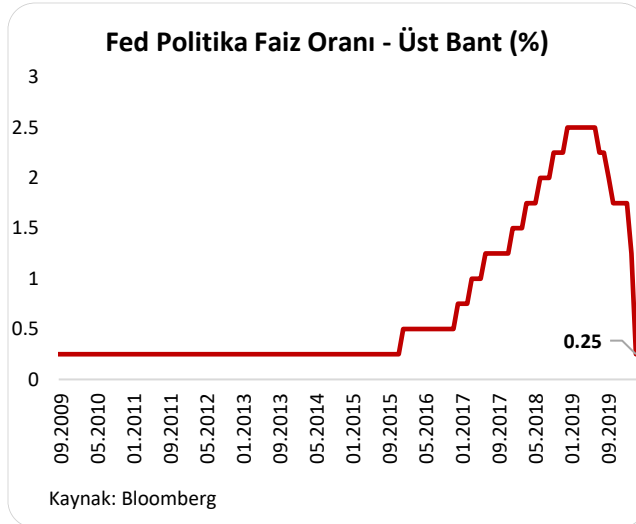
19 madde içeren pakette öne çıkanlar:

- 1- Perakende, AVM, demir-çelik, otomotiv, lojistik, ulaşım, sinema, tiyatro, konaklama, yiyecek-içecek, tekstil-konfeksiyon ve etkinlik-organizasyon sektörleri için Muhtasar ve KDV tevkifatı ile SGK primlerinin Nisan, Mayıs ve Haziran ödemeleri 6'şar ay ertelendi.
- 2- Konaklama Vergisi Kasım ayına kadar uygulanmayacak.
- 3- Otel kiralamalarına ilişkin irtifak hakkı bedelleri ve hasılat payı ödemeleri Nisan, Mayıs ve Haziran ayları için 6 ay süreyle ertelendi.
- 4- İç havayolu taşımacılığında 3 ay süreyle KDV oranı %18'den %1'e indirildi.
- 5- Kovid-19 salgınıyla ilgili tedbirlerden etkilendiği için nakit akışı bozulan firmaların bankalara olan kredi anapara ve faiz ödemeleri asgari 3 ay ötelenecek ve gerektiğinde bunlara ilâve finansman desteği sağlanacak.
- 6- İhracattaki geçici yavaşlama sürecinde kapasite kullanım oranlarının korunması amacıyla ihracatçıya stok finansmanı desteği verilecek.
- 7- Bu dönemde işlerinin olumsuz etkilendiğini beyan ederek talepte bulunan esnaf ve sanatkârların Halkbank'a olan kredi borçlarının Nisan, Mayıs ve Haziran anapara ve faiz ödemeleri 3 ay süreyle ve faizsiz olarak ertelenecek.

- 8-** Kredi Garanti Fonu limiti 25 milyar liradan 50 milyar liraya çıkartılacak, kredilerde öncelik gelişmelerden olumsuz etkilendiği için likidite ihtiyacı oluşan ve teminat açığı bulunan firmalar ile KOBİ'lere verilecek.
- 9-** Vatandaşlar için uygun ve avantajlı şartlarda sosyal amaçlı kredi paketleri devreye alınması teşvik edilecek.
- 10-** 500 bin liranın altındaki konutlarda kredilendirilebilir miktar %80'den %90'a çıkartılacak, asgari peşinat %10'a düşürülecek.
- 11-** Koronavirüs etkisiyle Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında temerrüde düşen firmaların kredi siciline "mücbir sebep" notu düşülecek.
- 12-** Asgari ücret desteği devam edecek.
- 13-** Kısa çalışma ödeneği devreye alınacak. Böylece faaliyetine ara veren işyerlerindeki işçilere geçici bir gelir desteği verilirken, işverenlerin de maliyeti azaltılacak.
- 14-** En düşük emekli maaşı 1.500 liraya yükseltildi.
- 15-** Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığının belirlediği kriterlere göre ihtiyaç sahibi ailelere yapılacak nakdî yardımlar için ilave 2 milyar liralık bir kaynak ayrıldı.
- 16-** İstihdamdaki sürekliliği temin etmek amacıyla 2 aylık telafi çalışma süresi 4 aya çıkarıldı.

Mart Ayında Küresel Piyasalarda Öne Çıkan Gelişmeler

Fed, faizi sıfıra çekti ve sınırsız varlık alımını da içeren genişleme programı açıkladı.

Fed'in Olağanüstü Toplantıları ve Faiz İndirimleri

Fed, 2008'den beri ilk kez 3 Mart'ta olağanüstü toplanarak **50 baz puanlık** faiz indirimine gitmişti. Fed, 15 Mart'ta ikinci olağanüstü toplantısını gerçekleştirerek politika faizinde **100 baz puanlık** indirime gitti ve **700 milyar dolarlık genişleme programı** açıkladı. **Daha sonra bu program, sınırsız tahvil alımına çevrildi.**

Böylece Fed, politika faizini %1.75-1.50 aralığından **%0.00-0.25** aralığına çekmiş oldu.

Ayrıca bankalara 90 gün süre ile reeskont penceresinden borçlanma imkânı tanınırken, rezerv karşılık oranlarını sıfıra indirmek gibi bazı ek tedbirler de alındı.

Fed, ABD borsalarındaki sert değer kayıpları nedeniyle gecelik borç verme tavan limitini 175 milyar dolara yükselttikten bir gün sonra bir aylık repo işlem limitini 500 milyar dolara, aynı şekilde 3 aylık repo işlem limitini

de 500 milyar dolara yükselttiğini açıkladı. Fed böylece üç aylık ve aylık borç verme limitini toplamda 1 trilyon dolara çıkarttığını duyurdu.

Fed'in attığı adımların yanı sıra ekonomiyi desteklemek için ABD Hükümeti de 2 trilyon dolarlık bir paket açıkladı. ABD tarihinin en büyük ekonomik destek paketi, kovid-19'la mücadele kapsamında toplum sağlık merkezleri, klinikler ve huzurevlerinin ihtiyaç duyduğu maske, solunum cihazları ve kişisel koruyucu ekipman tedarikinin yanı sıra ekonomik zarara uğrayan küçük işletmeler ve gelir kaybı yaşayan Amerikan vatandaşlarına kredi imkânı ve doğrudan ödeme yapılmasını öngörüyor. Gelir konusunda belli kriterlerin altında kalan vatandaşlara bir defaya mahsus 1200'er dolar nakit yardım yapılması öngörülürken; küçük ve orta ölçekli işletmelere ise 377 milyar dolarlık teşvik fonu dağıtılması ve öğrencilerin okul borçlarının 30 Eylül'e kadar ertelenmesi isteniyor. Pakette, büyük ölçekli firmalara işçi çıkarmamaları, çalışanların özlük haklarında geriye gitmemeleri veya üretimlerini başka ülkelere kaydırmamaları için 500 milyar dolarlık kaynak sağlanması da öngörülüyor.

Fed, koronavirüsle mücadele kapsamında swap hattını genişletti.

16 Mart

ABD Merkez Bankası (Fed), Avrupa Merkez Bankası (ECB), Kanada (BOC), İngiltere (BOE), Japonya (BOJ) ve İsviçre (SNB) merkez bankaları, küresel ölçekte dolar likiditesi sağlanmasını güvence altına almak için swap hattını genişletme kararı aldı. Ortak plan kapsamında, 6 merkez bankası, bir hafta süreli mevcut operasyonlarına ek olarak, gecelik endeks swapları (OIS) üzerinden 25 baz puandan 84 günlük vadeyle haftalık dolar veriyor.

19 Mart

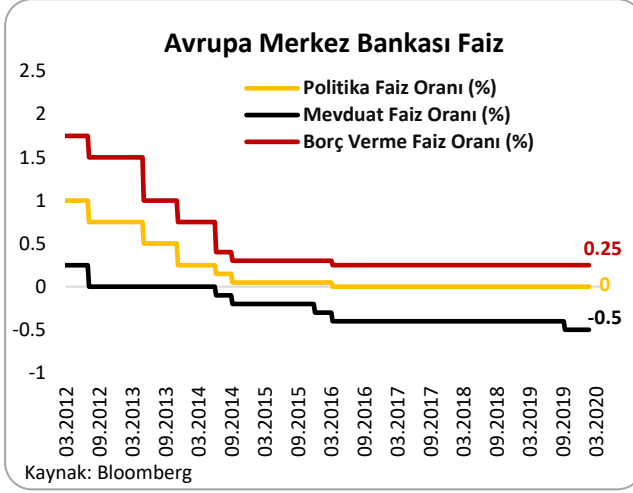
Fed, dolar likiditesi sağlamak için dokuz merkez bankasıyla daha geçici olarak swap hatları oluşturarak koronavirüs salgınından kaynaklı ekonomik sorunlarla mücadele için "finansal kriz dönemi" programlarını genişletti ve toplam 150 milyar dolarlık yeni imkân oluşturdu.

Swap hatları ile birlikte Fed, Avustralya, Brezilya, Güney Kore, Meksika, Singapur, İsveç için toplam 60 milyar dolarlık, Danimarka, Norveç ve Yeni Zelanda için ise her birine 30 milyar dolar olmak üzere likidite imkanı sağladı. Yeni swap hatları en az altı ay boyunca korunacak. Fed'in küresel finans krizi sırasında on dört banka ile swap hattı mevcuttu.

23 Mart

ABD Merkez Bankası (Fed), Avrupa Merkez Bankası (ECB), Kanada (BOC), İngiltere (BOE), Japonya (BOJ) ve İsviçre (SNB) merkez bankaları arasındaki ortak swap hattı haftalıktan günlüğe çevrildi.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), faizleri değiştirmede ve tahvil alım programı başlattı.

Avrupa Merkez Bankası (ECB) faizleri sabit bıraktı.

Avrupa Merkez Bankası (ECB), 12 Mart tarihli toplantısında faiz oranlarında değişikliğe gitmedi, **yeni LTRO ve 120 milyar euroluk ek varlık alım programı** açıklarak gerektiği müddetçe alımın devam edeceğini ifade etti.

Piyasalarda koronavirüs nedeniyle faiz indirimine gidebileceği beklentisi hâkim olmasına rağmen ECB, politika faizini %0'da, marjinal faiz oranını %0.25'te, mevduat faizini de -%0.5'te tuttu. ECB'nin bankalara operasyonel faaliyetlerini

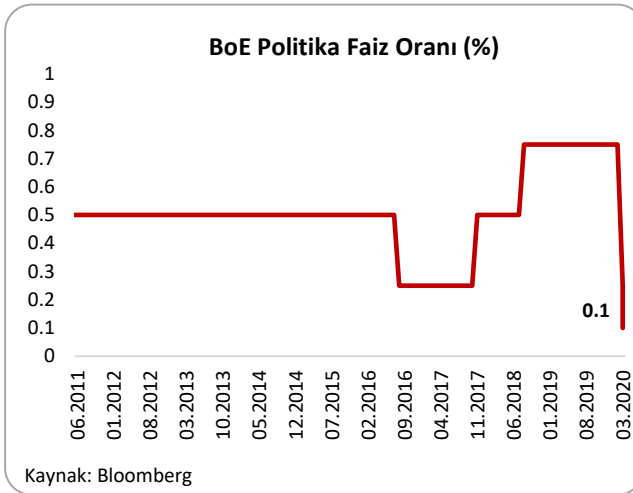
yürütebilmeleri için geçici sermaye sağlayacağı duyuruldu.

19 Mart'ta ise Avrupa Merkez Bankası (ECB), piyasaları sakinleştirmek ve koronavirüsün etkileriyle boğuşan Euro Bölgesi ekonomisini korumak için varlık alım programını genişleterek **750 milyar euro tutarında ek acil tahvil alım programı** başlattı.

ECB, bazı risk parametrelerinde ayarlama yapılarak teminat standartlarının düşürüleceğini ve programın, salgının kriz aşamasının geçtiğine karar verene ve en az bu yılın sonuna kadar süreceğini açıkladı. Ayrıca, mevcut parasal genişleme programı çerçevesinde mümkün olan tüm varlıkları içereceğini ve yeterli kredi kalitesine sahip şirket tahvillerine genişletileceğini belirtti.

Son olarak ise ECB, geçici Pandemi Acil Satın Alma Programı (PEPP) kapsamında herhangi bir Euro Bölgesi ülkesinden alabileceği tahvil miktarına yönelik sınırlamayı kaldırdı. ECB böylece koronavirüs salgınıyla mücadelede sınırsız para basımının önünü açtı. Böylece ECB, destek adımlarını en çok ihtiyaç duyulan ülkelere odaklayabilecek ve istediği kadar uzatabilecek. Tahvil alımları her ülkenin borcunun %33'ü ile sınırlıydı.

İngiltere Merkez Bankası (BoE) faiz düşürdü, varlık alımlarını artırdı.

İngiltere Merkez Bankası, koronavirüs salgınından etkilenen ekonomisini desteklemek amacıyla gösterge faizi önce **50 baz puan** düşürerek **%0.25'e** ardından **15 baz puan** daha düşürerek **%0.1'e** indirdi ve varlık alımlarını 200 milyar sterlin artırdı.

Banka, Mart ayında ikinci kez olağanüstü karar alarak, varlık alımlarını 200 milyar sterlin artışla **645 milyar sterline** (750 milyar dolar) çıkardı. Yetkililer bu kararı, 26 Mart'taki planlı toplantısını beklemeyerek oybirliği ile aldı.

Parasal genişlemedeki artışın büyük kısmı devlet tahvillerinin alımı yoluyla olacak ve alımlar özel

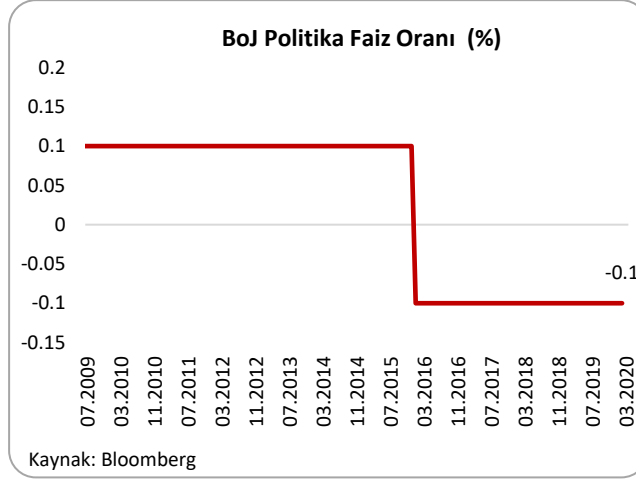
sektör tahvillerini de içerecek.

Banka ayrıca daha küçük işletmelere kaynak sağlamak amacıyla Vadeli Fonlama Programı'nın büyüklüğünü de artırdığını duyurdu.

İngiltere Merkez Bankası (BoE), koronavirüs salgını sebebiyle finansal piyasaların düzgün şekilde faaliyetlerini devam ettirebilmesi için acil likidite tedbirlerini ve 'şartlı vadeli repo kolaylığı'nı uygulamaya geçirdiğini duyurdu. BoE, **Şartlı Vadeli Repo Kolaylığı (CTFR)** operasyonlarının 26 Mart ve 2 Nisan tarihlerinde düzenleneceği ve kredi verebileceği miktar için bir limit olmayacağı belirtildi.

Japonya Merkez Bankası (BoJ), teşvikleri artırdı ancak faiz indirmede.

Japonya Merkez Bankası (BOJ), koronavirüs kaynaklı şokların hızla artmasının ardından 16 Mart'ta olağanüstü toplanarak teşvikleri güçlendirdi, ancak negatif bölgede bulunan gösterge faizini düşürmedi.

Banka, salgından zarar gören işletmeleri desteklemek için yeni bir borç verme programı oluşturdu.

Banka kurumsal borçlara karşı teminat olarak kredi sağlamak üzere Eylül sonuna kadar, sıfır faiz oranıyla 1 yıla kadar vadeli yeni bir operasyon başlatmaya oy birliğiyle karar verdi. Banka şirket

tahvil ve bonosu alımlarında üst limiti toplamda **2 trilyon yene** çıkardı, borsa yatırım fonlarının (ETF) net alımları için belirlediği hedefi 6 trilyon yenden **12 trilyon yene** (112 milyar dolar) yükseltti ve Japon gayrimenkul yatırım fonları (J-REIT) alımlarını yıllık 90 milyar yenden yıllık **180 milyar yene** çıkardı.

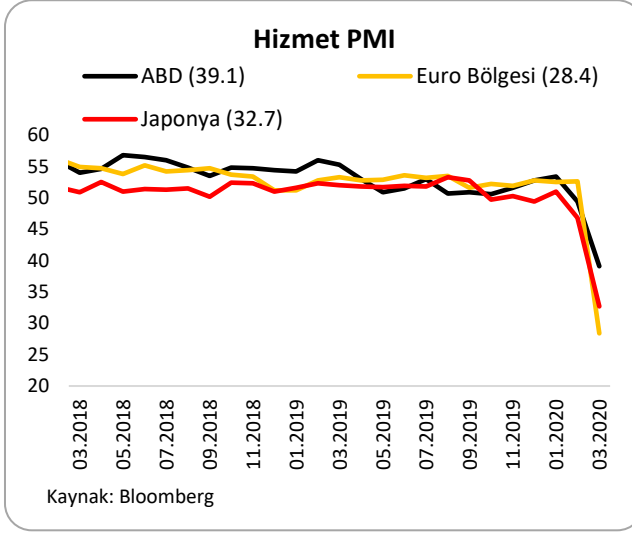
19 Mart'ta ise Banka takvim dışı bir operasyonla finansal sisteme 4 trilyon yen vereceğini, 300 milyar yenlik Hazine tahvili alacağını duyurdu.

BoJ 23 Mart - 30 Mart döneminde toplu teminat karşılığında **2 trilyon yen**, 23 Mart - 13 Nisan döneminde ayrı bir **2 trilyon yen** büyüklüğünde fonlama yapacak. Bu iki teklif haricinde banka, takvim dışı operasyonunda **1 trilyon yenlik Hazine tahvili alımı** teklif etti.

Birçok Gelişmiş ve Gelişmekte Olan Ülke Merkez Bankası Koronavirüs Salgınının Ekonomik Etkilerine Karşı Faiz İndirdi.

Mart ayında 67 ülke merkez bankası Covid-19 salgınının ekonomiyi olumsuz etkilemesi nedeniyle faizi indirdi. ABD, Kanada, İngiltere, Şili gibi bazı merkez bankaları olağanüstü toplantılarla birlikte birden fazla faiz indirimi yaptılar. Norveç Merkez Bankası 50 baz puanlık faiz indirimi yaptığı acil toplantı sonrasında, ikinci kez toplanarak faizi 75 baz puan daha düşürdü ve %0.25 seviyesine çekti. Tayland Merkez Bankası faiz oranını 50 baz puan aşağı çekerek %1.25'ten %0.75'e indirdi. Brezilya Merkez Bankası önce 25 sonra 50 baz puan faiz indirdi. Güney Afrika Merkez Bankası 100 baz puan faiz indirdi. Meksika Merkez Bankası, faiz oranında 50 baz puan indirime giderek %7.00'den %6.50'ye çekti. Endonezya Merkez Bankası 25'er baz puanlık iki faiz indirimi yaptı. Kanada Merkez Bankası ise bir ay içinde 50'er baz puanlık üç faiz indirimi ile faiz oranını %1.75'ten %0.25'e çekti.

Açıklanan veriler koronavirüs salgınının olumsuz etkilerini ortaya koydu.

ABD imalat ve hizmet sektörlerini içeren öncü bileşik satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Mart ayında 49.6'dan 40.5'e gerileyerek tarihinin en düşük seviyesini gördü. İmalat PMI Mart'ta 50.7'den 49.2'ye gerileyerek son 127 ayın en düşük seviyesini gördü. Hizmet PMI ise 49.4'ten 39.1'e düşerek tüm zamanların en düşük seviyesine geriledi. Hizmetler sektörü alt endeksi Ekim 2009'dan beri en büyük aylık düşüşünü kaydetti.

Euro Bölgesi öncü bileşik satın alma yöneticileri endeksi (PMI) Mart ayında 51.6'dan 31.4 seviyesine gerileyerek, 1998 ortasında başlayan veri tarihinin en büyük düşüşünü kaydetti. Hizmetler sektörü alt endeksi Mart'ta 52.6'dan

28.4'e gerileyerek 20 yılı aşkın sürenin en sert daralmasını yaşarken, imalat PMI Mart'ta 49.2'den 44.8'e gerileyerek Temmuz 2012'den bu yana en düşük değeri aldı.

Almanya'da imalat PMI Mart'ta öncül verilere göre 40.0 olan beklentilerin üstünde 45.7 olurken, hizmet PMI ise 43.0 olan beklentilerin altında 34.5 oldu. Fransa'da imalat PMI Mart'ta öncül verilere göre 41.0 olan beklentilerin üstünde 42.9 olurken, hizmet PMI ise 41.0 olan beklentilerin oldukça altında gerçekleşerek 29.0 oldu. İngiltere'de imalat PMI Mart'ta öncül verilere göre 45.0 olan beklentilerin üstünde 48.0 olurken, hizmet PMI ise 45.0 olan beklentilerin altında 35.7 oldu.

Ayrıca ABD'de koronavirüs salgını sebebiyle birçok işyerinin kapatılmasından dolayı haftalık işsizlik maaş başvuruları 20 Mart ile biten haftada 3.3 milyon kişi artışla rekor kırdı. Beklenti başvuruların 1.5-2 milyon arası olacağı yönündeydi. İşsizlik maaş başvuruları en son 1982 yılında 695 bin kişi ile rekor kırmıştı. ABD'de salgın nedeniyle 47 milyon kişinin işsiz kalabileceği düşünülüyor.

Uluslararası kuruluşlar küresel büyüme tahminlerini aşağı yönlü güncelledi.

2020 Yılı Büyüme Tahminleri (y-y, %)										
	Küresel Ekonomi		Türkiye		ABD		Euro Bölgesi		Çin	
	Eski	Yeni	Eski	Yeni	Eski	Yeni	Eski	Yeni	Eski	Yeni
OECD	2.9	2.4	3	2.7	2	1.9	1.1	0.8	5.7	4.9
IIF	2.6	-1.5	2.2	0.6	2	-2.8	1.2	-4.7	5.8	2.8
Moody's	2.6	-0.5	2.5	-1.4	2.3	-2	0.7	-2.2	4.8	3.3
Fitch	2.5	1.3	--	--	--	--	--	--	--	--
S&P	3.3	0.4	--	--	--	--	--	--	--	--

Koronavirüs salgınının ekonomiler üzerinde yarattığı olumsuz etki nedeniyle uluslararası kuruluşlar büyüme tahminlerini aşağı yönlü güncelledi. Uluslararası Finans Enstitüsü (IIF) Mart ayı içinde tahminlerinde iki defa güncelleme yaptı. İlk tahmininde küresel ekonomi için pozitif büyüme bekleyen kuruluş, Kovid-19'un salgın ilan edilmesi ve etkilerinin uzun süre daha devam edeceğinin belirginleşmesiyle tahminlerinde bir kez daha güncellemeye gitti ve küresel ekonomiye ilişkin en sert düşüşü bekleyen kuruluş oldu. IIF küresel büyüme tahminini %1.5 küçülme olarak belirlerken, söz konusu küçülmede ABD ve Euro Bölgesi ekonomilerinde beklenen küçülme belirleyici oldu. Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü (OECD) ise tahminlerinde Mart ayının başı gibi görece erken bir tarihte güncellemeye gittiği için küresel ekonomiye ilişkin en iyimser tahmini yapan kuruluş oldu.

Ekonomik Araştırmalar Mart Ayı Haftalık Raporlar

[3 Mart 2020 – 2019 yılında %0.9 büyüyen Türkiye ekonomisinde 2020 yılında nasıl bir görünüm bekleniyor?](#)

[10 Mart 2020 – Enflasyon Şubat'ta beklentilerin altında kaldı.](#)

[17 Mart 2020 – Ocak Ayı Cari İşlemler Dengesi ve Revizyonlar](#)

[24 Mart 2020 – Koronavirüs \(Kovid-19\), Piyasaya etkileri ve Gelecek döneme ilişkin beklentiler](#)

[31 Mart 2020 – Petrol Fiyat Savaşı](#)

Nisan Ayında Takip Edilecek Veriler

Tarih	Açıklanacak veri (Yurtiçi)
3 Nisan	Enflasyon (Mart)
13 Nisan	Cari İşlemler Dengesi (Şubat)
13 Nisan	Sanayi Üretim Endeksi (Şubat)
15 Nisan	Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi (Mart)
17 Nisan	TCMB Beklenti Anketi (Nisan)
22 Nisan	TCMB Para Politikası Kurulu Toplantısı (Nisan)
30 Nisan	TCMB Para Politikası Kurulu Toplantı Özeti (Nisan)
30 Nisan	Enflasyon Raporu-II
30 Nisan	Dış Ticaret Dengesi (Mart)
Tarih	Açıklanacak veri (Yurtdışı)
27-28 Nisan	Japonya Merkez Bankası (BoJ) Toplantısı
28-29 Nisan	ABD Merkez Bankası (Fed) Toplantısı
30 Nisan	Avrupa Merkez Bankası (ECB) Toplantısı